

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELOS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Igazán csodálatos.

Megalakult a nagyváradai katolikus kör, de már bölcsőjénél ott leskelődtek »jóakarói«.

Tudtuk előre, hogy egy katolikus kör, de már a katolikus jelző is sok embernek szálka a szemében, mely jobban bosszantja őket, mintha igazi szálka akadt volna a szemökbe.

Református atyánkfiai gyülekezhetnek akár saját templomukban, akár a megyeháza nagytermében tisztán felekezeti ügyeik megbeszélése végett, azt velünk együtt mindenki természetesnek találja. De csak gyülekezzenek a katolikusok katolikus érdekeik megbeszélése végett, azt már kívülünk senki sem találja természetesnek, de sőt veszedelmesnek a házára, a közbékére nézve.

Zsidó polgártársainkat látogassa meg valami híres galicziai vagy külföldi rabbi, elébe utazhatnak külön vonaton Püspök-Ladányig és hosszú kocsisorban kísérhetik be a városba, azt velünk együtt mindenki csak természetesnek találja. De látogasson el ide a katolika egyház egyetemes fejének egyik érdemes nagykövete, azt már kívülünk senki sem találja természetesnek, de sőt a nunczius részéről tapintatlannak, részünkről pedig, ha őt illő tisztelettel fogadjuk, hazafiatlannak.

Református atyánkfiai állithatnak valahol, mondjuk Kolozsvárt, a református papképzés céljából egy theologiai fakultást, azt velünk együtt mindenki csak természetesnek találja. De csak merje egy katolikus alapokból fentartott intézet a katolikus jelzővel élni, azt már kívülünk senki sem találja természetesnek, de sőt részünkről nevetséges és indokolatlan arroganciának.

Hát nem csodálatos ez? igazán nagyon csodálatos!

Mi katolikusok mindig azok között vagyunk, kik mások viselkedésén nem botránkozunk meg, ha ez a viselkedésök egyszerűen az 1848. évi törvényhozás

által proklamált jogegyenlőség logikai folyamánya, ellenben, ha mi is igénybe akarjuk venni azt a híres jogegyenlőséget a magunk számára, akkor soha sem találjuk el a mások szája izlését, most is egy kulturális intézmény létesítéséről van csupán szó, de mert katolikus jelzője is van ennek a kulturális intézménynek, egyszerre nekünk rontanak, az egyik oldalról nevetségessé akarnak tenni, a másik oldalról pedig, mielőtt még az alapszabályok megvolnának erősítve, már összeszorított öklöt mutatnak felénk és az állam represszáliáival (de hát mi ellen) fenyegetőznek.

Difficile est satyram non scribere.

Hát olyan gyöngye lábba áll a magyar szabadság, hogy egy katolikus kör alakulása már alapjaiban megrendíteni képes?

Komolyan hiszik-e ezt azok, akik már előre rémképeket festenek a falra?

És mivel tudják azt bebizonyítani, hogy katolikus vallásához ragaszkodni egyértelmű a más vallásuakkal való egyenlenségek szításával? Nem-e inkább megfordítva áll, hogy a túoldalról feszenkedő türelmetlenség arra való, hogy a katolikusokat megfélemlítse, vallásuk iránt közönyösökké, aluszékonyokká tegye?

Ha mitőlünk a más hiten lévők tehetnek minden tisztességes dolgot, a melyet felekezeti érdekeik megóvása céljából megtenni jónak látnak, miért bántanak bennünket, ha mi a magunk körében szintén ugyanazt akarjuk cselekedni?

Hiszen nekik is szent könyv a biblia, abban pedig világosan meg vagyunk írva »amit nem akarsz, hogy felebarátod veled cselekedjék, azt te se tedd felebarátoddal!«

Lám a biblia sokkal régiebb keletű, mint a modern liberalizmus, és jobban találja fején a szeget, mint a modern liberalizmus.

Megférünk mi békésen egymás mellett, a hazafiság dolgában nem kérünk egymástól oktatást, de becsüljük meg egymást kölcsönösen.

Ime protestáns atyánkfiai már is belátják, hogy az egyideig általuk is prote-

gált felekezetenküliség létalpjukat fenyegeti és korifeusaik már is figyelmeztetik őket, hogy sorakozzanak ennek a veszélynek az elhárítására.

Hát nekünk katolikusoknak nem szabad módokról gondoskodni, melyek által a katolikus öntudatot ébren tartjuk és fejleszjük? A hogy mi nem rójuk meg őket, a miért védelmi eszközökről tanakodnak, úgy ne gáncsoljanak ők se bennünket, ha a mieinket összetartásra buzdítjuk.

A legutóbbi kívánság.

A legutóbbi év. helvét hitvallásnak értekezletén fölmerült az 1848: XX. t. cz. vagyis inkább ennek 3. §-a, mely szóról-szóra a következő:

3. §. Minden bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségéi közálladalmi költségek által fedeztessenek s ez elvnek részletes alkalmazásával a miniszterium az illető hitfelekezetek meghallgatásával a közelebbi törvényhozás elébe kimerítő törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

Ezen törvényzikknek két része van; egyik a felekezetek papjainak és tanítóinak az állami pénztárból való fizetése, — a másik utasítás a törvény alkalmazása mikéntjének kidolgozására.

Elismerjük, hogy nagy örömet okozott ez annál a hitfelekezetenél, mely eddig autonómiáját nem volt hajlandó a Thun-féle patensnek oda dobni; elismerjük, hogy azok, kiknek megélhetése a szabad vallásgyakorlatba befektetett nagy szabadalomnál fogva többé biztosítva nincsen, mert a hivek önkényes jótékonyására nem számíthatnak, sőt inkább a nazarénusok terjeszkedésének rémképe állhat előttük; elismerjük, hogy számos családapának mentő horgonya az állami pénztár, mely nyugdíj-jogosultságot is biztosít, — azonban az állami cenzuralizáció mellett hova törpül a liberalizmus!

Ez esetben a protestáns hivek fizetni fognak az államnak, mert ez a kötelességük; ha nem akkor az általuk a hírlapokban annyiszor emlegetett congrua náluk is be fog jönni be kell, hogy jöjjön, mert az állami pénztár nem biztosíthat egyik lelkésznek 8000 frtot vagy csak 5000 frtot s a másoknak 800 frtot vagy csak 600 frtot.

Miként a hivatalnoki kar fizetése arányo-

sitva van, aképen leszen, kell, hogy legyen arányosítva a lelkészek fizetése és kell, hogy jövedelmezzen az állam pénztára részére az ő egyházi vagyonuk, az a 30 millió amelyről a tiszántúli ev. ref. gyűlésen referáltak mely többé nem maradhat az eddigi kezekben.

Nem tudjuk, hogy ily nagy követelés mellett, miért nincs követelve az államvallás, mint Angliában.

Az 1848. XX. t.-cz. szellemét megragadták azok, kiknek szükségök van reá, kiket a szabad vallás gyakorlat legrémitőbben fenyeget, hozzá fordultak tehát az állami gyámolításhoz.

És azok, kiknek nincs szükségök reá avagy el nem fogadják, miképen lesznek vagy lehetnek kényszerítve arra hogy közkölségen tartásák fent azt ami megélni nem akar.

Miért hivatkozunk arra, hogy *nincs jogában az államnak egyes vallásfelekezeteket más vallásfelekezetüek pénzéből fentartani!* — azonban ki kell mondanunk ama másikat, hogy a katolikus autonomia felállítására immár elengedhetlen kötelesség.

A tulkövetelések ezen alakulása ellen egyedül a katolikus autonomia keretében védhetjük magunkat.

Mint egykor protestáns hitvallásu polgártársaink nemesen és határozottan ellentállottak a Thun-féle patens követelményeinek, akként kell nekünk ma szembe állanunk a tulkövetelésekkel, melyek a más vallásuak tulterheltetésével volnának alkalmazhatók csupán.

A mi követelésünk nem lehet más, mint jogaink épségben tartása, melyet nyugodtan követelhetünk szemben mindenkivel. *L1*

Az Agliardi-ügy.

A budapesti lapok által ujabbán ismét sokat emlegetett diplomáciai panasz-jegyzék a bécsi nuncziusnak állítólagosan Magyarországon viselt dolgairól soha sem küldetett el Rómába, még pedig annál az egyszerű oknál fogva, mert ez a jegyzék sohasem is iratott meg, sem Kálnoky, sem Goluchowsky gróf által. A midőn ugyanis a Bánffy-Agliardi konfliktus gróf

Kálnoky visszalépésével megoldást nyert, a Felső határozottan kijelentette a magyar miniszterelnöknek, hogy Rómába semmiféle jegyzék sem fog küldetni, s hogy egyáltalán az ügy sem Bécs és a Vatikán, sem Budapest és Bécs között, az utóbbira nézve többé szóba sem hozható. S ez így is volt eddig és bizonyára ezután is így marad. Épp úgy határozottan mondhatom, hogy a legközelebbi pápai konzisztóriumban Mgr. Agliardi nem fogja megkapni a kardinális kalapot. A nunczius nyugodtan megmarad jelenlegi állásában.

Gróf Csáky Albin alelnök.

A képviselőház alelnöki állására Darányi helyett a szabadelvűpárt gróf Csáky Albint jelöli.

A miniszter testvére.

Darányi Béla az új földmívelési miniszterium gazdasági igazgatója annak következtében, hogy bátyja miniszterre neveztetett ki, lemond állásáról.

Tisza Kálmán — a felekezetenélküliség ellen.

Az egyházpolitikai harcnak titkos fővezére: Tisza Kálmán, a református konvent elnöke a kolozsvári ünnepélyen, az ev. ref. theologiai fakultás megnyitására üdvözlő beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy ez új intézetben a leendő lelkészeket úgy kell nevelni, »hogy nem szabad, hogy nagy legyen azon ifjak száma, kik nem tartoznak felekezethez.«

Mindenesetre érdekes és jellemző dolog, hogy az az ember, aki *négyszer megszavazta* a felekezetenélküliségről szóló javaslatot, hogy az az ember most felekezetenélküliség ellen beszél, vagy kárnak tartaná azt, ha a református ifjak közül sokan lennének felekezetenélküliek. Örvedetes jele ez is mindenesetre a protestáns ébredésnek.

Csak azt szeretnénk tudni: melyik, hát Tisza Kálmánnak e kérdésben a „szent meggyőződése”: az-e, a melyikre négyszer szavazott az országában? vagy az-e, a melyiket a kolozsvári ev. ref. konventen nyilvánított?

Lueger megerősítése.

Miként a bécsi „Reichspost“ jelenti, gróf *Badeni* osztrák miniszterelnök dr. *Lueger* megválasztási ügyét e hó 2-án terjesztette legfelsőbb jóváhagyás alá.

Gróf *Badeni* teljes egyetértésben összes miniszter társaival dr. *Lueger megerősítését hozta javaslatba.*

A legfelsőbb döntés néhány nap alatt be fog következni.

A román buza és a tőzsde.

Laptársunk a »Ha zánk« tegnapi számában a tőzsde biztosaihoz nyílt levelet intéz, felszólítván őket, hogy a román buza beözönlésének eltitkolását igazolják s mutassák ki, hogy mily okok vezeték őket, mikor a magyar gazdaközönség megkárosítására így közreműködnek.

A függetlenségi és 48-as párt fuziója.

A függetlenségi és 48-as párt két frakciója között napok óta titkos értekezletek folynak az egyesülés kérdésében. A tárgyalásokra nyilvános ok a budgetvita előterjesztése, ennek a háta mögött rejlik a fuzió. A párt siet ezzel a kérdéssel, mert valószínűnek tartják, hogy az a függetlenségi képviselők, a kik egy frakcióhoz sem tartoznak, megtámadják mind a két klubot.

Rabbi és vegyes házasság.

Laptársunk a „Budapesti Hírlap“ tegnapi számában foglaltatik az alábbi közlemény.

Dr. Ader Hermann, a brit birodalom főrabbija, a vegyes házasságok egyházi megáldása kérdésében a következő levelet írta *Dr. Kohn Sámuel* budapesti fővárosi rabbinak:

»Itt Angliában zsidók és keresztények közti vegyes házasságot rabbi, még a legszabadelvűbb sem áldja meg semmiféle formában, sem pedig bármiféle egyéb zsidó-vallásos szertartással meg nem szenteli. Ily házasságra lépett például lord Rosebery is az elhunyt Rotschild Hanna bárónővel, de e házasság megkötésénél sem alkalmaztak zsidó-vallási szertartást, jól lehet az utóbbi házasság zsidó maradt.

(Valljon mit szólnak ehhez: dr. Rosenberg Sándor és — dr. Berkovits Ferencz?)

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Levélhulláskor.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

A liget fái fölött borongó szürkeség ül. Alant szender borult a tájra, a természet már aludni készül.

A galyak között végig sóhajt a sárgulást sirató őszi fuvalom, leperdül egy-egy levél s a levélké csörgése, a száraz galyak kopogása egybeolvad a szél sóhajával.

Olyan szomorú; olyan reménytelen harmónia: a haldokló természet zenéje ez.

Az avar fű közül kibukkan még néhol egy-két elkésvé nyíló virág; a többi már elszáradt, elporladt s befedte a lehulló lombtakaró.

Hova tűnt el a szabad, zibongó élet?

De pszt!... Mi az?... Az egyhangu, susogó csörgésbe mintha bele zörrenne valami szokatlan nesz: A száraz bozótot keresztül törí egy tapsi füles.

Hipp, hopp! Már a közelben van! Megáll. Kétlábon állva figyel.

Nincs semmi ijesztő ellenség a látóhatáron!

Még egy-két szökés s átbujik a közeli kert sővénye alatt s ismét figyelő állásba helyezi magát.

Vigyázni kell most nagyon, a letarolt kert könnyen elárulja a félénk böngészőt!

De ott minden csendes most. A kutyák bent alusznak a kertész-lakban, puskás nem jár ezen a tájon.

A káposztásban kiágaskodnak a lefejezett törzsek. Talán van ott még egy-két elhullt édes levél is?

No lesz is ott lukullusi lakoma!

Egy-két ugrás zöreje csörög még s a füles elérte célját; félénk nessel ropog a káposzta levél.

A közeli akácson szegény szürke verebek csirregnek s félénken bujnak szárnyaik közé.

Bizony nekik ijesztő a fehérleplű tél!..

Elpihen most kissé a levélszóró fuvalom, talán más tájat keres, ahol még élénkebb a virulás? Aztán ismét visszatér enyhébb neszszel.

Fent megindul a mozdulatlan komor szürkeség: megfoszlik itt-ott a felhő tömeg s a megriadt foszlányok fátylán keresztül olyan biztató, kecsgető kékség dereng le az árvuló tájra!

S az elhaló zizegésbe, lombok sóhajába, mintha bekukkanna egy suttogó, lanyha fuvalom, egy biztató, játszi napsugár, hogy az elalvást könnyebbé tegye; mintha mondaná a kétkedő flórának:

»Ne félj, nem hagylak még el!«

A nap csalékony sugara az.

Fent az uszó felhők alatt fekete alakok lebegnek; előbb egy-kettő, aztán öt-tíz, majd egy egész csoport.

Elhagyják a csendesen uszó felhőfoszlányokat, le-lehangzik a magasból egy ijesztő károgás. A lesárgult erdő varjai keresnek emberlakta helyeket.

Amott hátul, a hol a liget sárgás-barnás fái elenyésznek, az öreg hegyek sötétlenek.

Ormaik az elébb még a szürkeségbe vettek el, most már a tiszta fényű kékségből válnak ki éles körvonallal.

Alulról fehér kis ház kéményéből barátságosan szivárog elő a tüzhely füstje, keresztül vonul a derült kék egen, azután szétszóródik, elfűnik a szürke felhők között.

A folyó előkanyarodik a sárga lombu fűzek között, ott a kékes hegy tövében két ágba szakad, aztán ismét egyesül a szürke homoksziget előtt.

A messzeségben, mint egy ezüst csik tűnik fel a gyorsan rohanó folyó, felületén alig látható egy parányi rezzenés, mintha mozdulatlan tó volna.

A távolból halk hangon csörög félénk lár-mája.

Itt előttünk a közelben már láthatjuk rohanását, a mint zugó morajjal ugrál szikláról sziklára.

Nini! Ott egy porhanyó sziklarepedésben megbujt árván egy szál pemete fű. Amint odaütődik a kőhöz egy dühös hullám; felugrik néhány vízcsepp s a pemete hálásan hajtogatja fehér bőbitáját.

A víz színén uszik egy-két falevél, letört száraz ág. Ott fent a havas hegyek között még szomorubb a haldoklás!

A hullámok tánczoltatják a vízbehullt levélkéket; sok leuszik a vizen a róna felé, hogy hirdesse az erdők haldoklását, sok fennakad a parti bozótban.

A szél mindinkább gyengül, majdnem el-

Lapszemle.

Budapest, 1895. nov. 5.

A »Magyar Állam« »A rossz sáfár« czim alatt ezeket írja: a korona bizzék meg azokban, kik nemzetünknek önzetlen fiaí ugyan, de azért az uralkodóháznak is rendületlen hiv, lojalis alattvalói.

A szabadelvű párt nem az, megmutatta általában, hogy kétszer egymásután frontot csinált az uralkodónak, kinos helyzetbe juttatta a mi jó királyunkat.

Alkosson egy koalíciós kormányt, azután oszlassa fel az országgyűlést és rendeljen el új választást. A jelenleg uralkodó szabadelvű pártnak és kormánynak, ennek a hűtlen sáfárnak pedig kössön a lábára mielőbb utilatut.

A »Hazánk.« »Darányi Ignác«-ról czikkezve azt írja, hogy Darányi maga is 4000 hold birtok tulajdonosa s így lehetetlen dolog, hogy egy ilyen embernek ne legyen érzéke a földmivelés iránt, lehetetlen, hogy őtet hidegen és érzéketlenül hagyják azok a nagy megpróbáltatások és kegyetlen válságok, melyeknek a földbirtok a jelenleg uralkodó merkantil közgazdasági rendszer következtében ki vannak téve.

Kiváncsiak vagyunk, milyen lesz mezőgazdasági programja? A rendszerrel fog-e meg egyezni, vagy a magyar föld nagy érdekeinek megfelelő új rendszert — alapítani?

A »Magyarország« »A budget-vita előtt« azt írja: a függetlenségi párt két aránylata szövetkezik közös akcióra Bánffy ellen és ilyen helyzetben megy a miniszterelnök a költségvetési tárgyalásba. Huzná, halasztaná, de az időrövidsége miatt már nem odáthatja tovább így nem marad más hátra, mint istennek ajánlva lelkét megcsinálni a maga apró manőverjeit, hogy a küszöbön álló küzdelem chanceait a maga javára biztosítsa.

A »Pesti Napló« »Bolondszirén dal« czim alatt azt mondja a Pol. Corr. pártvirányairól vasárnap megcsendült sziréndalról: maga a legyszerűbb politikai erkölcs tiltakozik az ellen, hogy ugyanazok, akik a leghevesebb elvi harcban álltak egymással szemben, minden átmeneti idő s a viszonyokat gyökeresen átalakító processzus nélkül, máttól holnapig egymással egyesüljenek és összeolvadjanak.

A »Nemzeti Ujság.« »Parlamentáris kormány« czim alatt azt mondja: hogy a népképviselőt megszünt ténylező lenni a magyar állam kormányzatában. A Wekerle miniszteriuma korában még rá lehetett fogni, a Bánffy-kabinetre azonban már teljességgel nem.

Az »Egyetértés« »A bűnvádi eljárás«-ról cikkeznek és azt mondja: hogy nálunk a bűnvádi eljárás legnagyobb akadályát az esküszék kérdése képezi.

A »Magyar Hirlap« »Vita előtt« czim alatt azt írja: valóban a történelemben alig találunk példát hiábavalóbb erőlködésre, mint amivel a magyar képviselőház ellenzéke a parlamentarizmus külszínét akarja megóvni. Alkotmányos országokban a költségvetési vita arra szolgál, hogy tisztázza a politikai helyzetet, s irányt adjon a kormányzat politikájának. De minálunk? Nálunk a helyzet kétségbeejtően világos, s a politika irányát nincs az az ellenzéki tudó, a mely másfelé terelje.

A »Nemzet« »Tegnap és ma« czim alatt Darányi kinevezetése alkalmából következőket írja: az előállott részleges miniszterválság helyes megoldása természetesen a miniszterelnök feladata volt s ennek a kényes föladatnak Bánffy Dezső báró minden tétova, huzavona mellőzésével, gyors elhatározással, a legszerencsésebben megfelelt; úgy, hogy nemcsak a szabadelvű-párt, hanem az ország egész közvéleménye örvendezve üdvözli kitünő választásaért.

A »Budapesti Hirlap.« »A millenaris költségvetés« tárgyalva, azt mondja: hogy Hegedüs Sándor röviden, lelkesedés és melegség nélkül végezte a költségvetés jelentésére vonatkozó feladatát, mintha mindezeket a tulajdonságokat más nemű ideálokra kellene főtartani, mint a nemzet közgazdasági jövője. Jelez, érint egyes kívánalmakat a nélkül, hogy férfias energiával követelné megvalósításukat. Rámutat egyes fonák rendszabályokra, a nélkül, hogy utjokat állani elég merész volna.

Magyarország vezető fiaí, úgy látszik, nem tartják azt, hogy kötelességeik volnának az iránt a föld iránt is, mely őket szülte, sőt míg a merkantilizmus csillagaivá nem emelkedtek, táplálta is.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

November 5.

Ülés kezdete 12 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Molnár Antal, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Fejérváry Géza báró, Perczel Dezső.

Elnök az ülést megnyitván, bemutatja a képviselőház pénztári hivatalának számadását.

Bemutatja továbbá a miniszterelnök átiratát, mely szerint ő Felsége a király Festetich Andor gróf földmivelésügyi minisztert állásától felmenti s földmivelésügyi miniszternek Darányi Ignác drt, a képviselőház alelnökét nevezte ki.

Egyben jelenti, hogy Darányi Ignác képviselőházi alelnöki állásáról s mandátumáról lemondott.

Ugron Gábor nem veheti tudomásul a miniszterelnök átiratát. Az országnak tájékozódva kell lenni arról, hogy a miniszter miért menesztetik állásától. Minisztereket nem lehet egyszerűen kidobni állásaikból. A házi intrikákkal meg lehet elégedve a szabadelvű párt, de nincs megelégedve az ország. Utóvégre is a miniszterek nem lakájok s az az eljárás, a melyben részesülnek, legkevésbé alkalmas arra, hogy a nemzet s a miniszterek önértékét növelje. Kérde a kormányt, hogy mily okokból távozik helyéről Festetich? Pártérdekből-e vagy más személyes okokból?

Az ő pártja az ilyen pártmanőverekre sohasem fog beleegyezni, mert az csak szegényt hoz az országra. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Festetich Andor gróf: Némely intézkedéseit, melyet ő helyeseknek tartott, pártja nem tartott helyesnek. Mihelyt ő ezt észrevette, kötelességének tartotta, hogy a konzekvenciákat levonja. Le is vonta a konzekvenciákat akkor, amidőn látta, hogy a mozgalom éle az ő személye ellen irányul. (Éljenezés a baloldalon.) Részletesebben nem nyilatkozhatik.

Beöthy Ákos: A miniszter csak általánosan nyilatkozott s ő e nyilatkozatot nem veheti tudomásul. A törvényhozásnak mindent tisztán kell látnia s az nem elég ok a lemondásra, hogy elvesztette pártja bizalmát.

Hegedüs Sándor személyes kérdésben kér szót. Ő azt hiszi, hogy a lemondás most vita tárgyává nem tehető. Tiltakozik az ellen, hogy őt cselszövőnek nevezzék. A miniszterválság parlamentáris uton s a szokott módon ért véget, az ellen kifogás nem tehető. Ismétli, hogy erről a kérdéstről most vitatkozni nem lehet.

Polónyi Géza polemizál Hegedüs Sándorral. A parlamentarizmusnak magasabb érdekeit sokkal többre becsüli, mintsem hajlandó volna a kérdés fölött napirendre térni. E miniszterkrisis okát a sertés...

Horánszky Nándor: Disznóság!

Polónyi Géza... a sertés-szerződés képezte. Ő úgy tudja, hogy a miniszter e szerződéshez előzőleg megnyerte a korona hozzájárulását. Kérde tehát, hogy mikép lehetséges az, hogy a korona elbocsátja miniszterét alig pár nap után a szóbeli jóváhagyás után?

mulik, csak néha néha rezeg még át a kopaszodó ágak között egyhe sóhajjal.

Az égboltról elvonult már a szürkeség, egy két fehér foszlány lebeg még itt ott elmulóan.

S amint magasabbra száll a nap a pára ellebeg a nedves fű közül; megül a táj felett, aztán ritkul, eloszlik s a derült ég mosolyog le a sárguló kimulás képére.

Most zajtalan csend unal egy pillanatig, aztán megindul ismét az a suttogó lanyha fuvalom, még a levelet is alig rezzegeti meg.

Olyan enyhe, olyan szelid, mintha a tavaszi hajnal sejtető suhanása volna!

De hol van az élet? A zszibongó mozgalom? Hol az erdőszesző vadvirág illata?

A zümögő bogárkák elhaltak már, a kakuk, ezerjófű elszáradt, elporladt, a vadrózsa rég elhullatta illatos virágait... Az utcákon is végig suhan ez a csalogató melegség.

A sétány gömbakáczai még zöld diszokban viaskodnak az ősszel, a platán, gesztenyefa lehullatta már széles leveleit.

Néhány ősziruhás alak járkál, sűtkérezik a verőfényes napon.

Egy fehér falon a vadszöllő vörös levelei hajlanak ki az utcára fonnyadtan.

A park is levetette már nyári diszét, a középső gruppon virul ugyan még a muskátli, vanília, a gyp is zöld színében van még, a diszbokrok azonban már elhullatták leveleiket, csak a kis arany tuják zöldelnek az utfordulónál kevélyen s nem félnek a hervasztó őszről.

A park végén kopasz tölgyek közül csinos

épület fehérlik elő, terraszsza üresen áll, az oszlopokról lefonyadt a folyondár.

Az ablak faragványai között a repkény kuszik fel örökzöld színében s a fényes levélkéken tánczol, sziporkázik az őszi verőfény, majd bekukkant az ablak függőnyei között kíváncsi villogással.

Bent a szoba homályában szomorú, ünneptélyes csend van, imádkoznak egy haldokló szép asszonyért.

Sokszor eljászotta már ő ezt a szerepet tomboló lelkesedés zaja mellett a szinpad deszkáin, ez ilyen igazán még sohasem játszotta el.

Babérai ott hevernek ágya mellett egy asztalon, a sokszinű szalagok lecsüngnek a szoba szőnyegére.

Amint beczikázott az a biztató szabadba csalogató fény az ablak üvegén, a szegény vergődő asszonyka felült ágyán; sovány két karja reszkedett, amint feltámaszkodott.

Szemei tulvilági fényben ragyogtak, ajkaira elhaló vágyó mosoly röppent s aztán ismét vissza hanyatlott ágyára.

»Tavasz van most?« — suttogta halk hangon férjéhez.

A megtört férfi fájdalmas hangon válaszolt:

»Ősz van, szomorú ősz!« ...

A szobácska egyik sarkában, fehér függönyös bölcseben gyűgyögött semmit sem sejtő tudatlansággal az ujszülött kis baba.

»Pedig oly derült szépnek látszik ott kint,

mintha a szerelmet suttogó virágos tavasz volna! — suttogta a beteg.

Rejtelmes, félős csend következett most, csak a szegény vergődő test pihegése hallatszott s a bölcseben izgett mozgott a kis baba.

Az ablak üvegen bezörgettek a zizegő repkény levelek.

A finálét már elvégezte a rettenetes nagy ur.....

*

Fagyos esőt szitált a komor szürke ég, a szél rémesen zugott keresztül a temető fái között.

A kis kápolnából kiözönlött enyhén, misztikus varázsszal egy halotti ének hangja, a csilingelő kis lélekharang szava kísérté a futó hangokat.

Ott bent imádkoztak a szegény szép asszonyért.

Aztán leeresztették a virágos koporsót.

A színészkar elénekelte szépon szivhez szólóan kardalát a szép színésznő utolsó jelenetének.

Tompán zörögtek a körülállók füleibe a lehulló rögök: memento mori!

Szétoszlott a sokaság, immár legördült a függöny!...

Odahaza a kis rózsaszín tapettes szobácskában jótékony meleggel lobogott a kályha tüze.

A dada csititgatta, altatgatta a kis anyátlant.

A szegény férfi betámolygott az ajtón.

Másodszor azt a kérdést intézi a miniszterhez, igaz-e az, hogy a szerződés érvénytelenségért 100.000 frtot fizetett?

E kérdésre határozott választ követel.

Szilágyi Dezső elnök: E kérdés most nem tárgyalható. Joga van mindenkinek arra, hogy a kérdés megvitatásának napirendre való tüzését kérje, de így napi rend előtt nem tárgyalható.

Festetich Andor gróf: Ha a kérdés napirendre tüzetik, részletesen fog nyilatkozni. Azonban már most is megjegyzi, hogy ő senkinek 100.000 frtot nem fizetett.

Horánszky Nándor kéri a kérdés napirendre tüzését; azt a ház méltósága is megköveteli.

Perczel Dezső belügyminiszter: A miniszterelnök távol lévén, most nem felelhet a hozzá intézett kérdésekre, de ő azt hiszi, mihelyt a miniszterelnöknek alkalma lesz, a kérdésekre meg fog felelni. Azért azonban nem szükséges, hogy e kérdés napirendre tüzésék.

Eötvös Károly szintén azt véli, hogy a kérdés napirendre tüzése a ház méltósága érdekében is szükséges. (Felkiáltások: Szavazzunk! Szavazzunk!)

Elnök: Felteszi a kérdést, akarja-e a ház **Festetich** gróf miniszter lemondásának okát napirendre tüzetni? Igen, vagy nem?

Felállással történt szavazás után a ház két szótöbbséggel **Festetich** Andor gróf lemondását tudomásul vette s így a lemondás okainak megvitatása nem tüzetett ki napirendre.

Felolvasták azután az interpelláció könyvet.

NAPTÁR.

— November 6. —

Szerda. Róm. kath. Lénárd hv. Prot. Lénárt. Gör. kel. Marciánz. Izr. 19.

Nap két 6 óra 34 p., nyug 4 óra 20 p. Hold kelte 6 óra 35 p., nyug. 10 óra 59 p.

Novemb. 6. A nagyváradai szepitészeti egyesület gyűlése a városi tanácsstermében délután 5 órakor.

„ **7.** Városi közigazgatási bizottság ülése délután 3 órakor.

„ **8.** A biharmegyei agarász-egylet közgyűlése B.-Ujfaluban.

„ **9.** A nváradai zenekedvelők estélye a Zöldfában

„ **9—10.** B.-ujfalusi agarász-verseny.

„ **14.** Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

„ **19.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet Erzsébet táncestélye a Fekete Sas termében.

Decz. 29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.

„ **30.** A vármegye tisztújító közgyűlése.

Olyan barátságosan fogadta az illatos meleg, mely szétáradt a kis alkovenből, mintha minden a régiben volna, mintha most is mondaná a kis mama:

»Itthon vagy, édesem?»

Tekintete az őrösen fehérlő ágy párnákra esett. Felzudult lelkében összes fájdalom, fülében zugott még a halotti ének végső akkordja. Majd a kis bölcsőre nézett.

A dada meggyújtotta már a rózsaszín gömbös lámpáskát, olyan édesen, olyan szerelmesen biztató fény ömlött el a szoba bizsergő melegébe, illatába; odaült a virágos falra, ahonnan pajkosan integettek csókot a kis ámorkák.

A kis baba aludta az angyalok álmát, kezeckéje éppen kibujt a pólyából és játszott a kék selyem szalaggal, mintha csak a kis mama szöke fürtei között babrálta.

Szegény férfi csak betántorgott a másik szobába. A nyitott ajtón oda is kivillogott a lobogó tűz fénye, átözönlött a kellemes hívogató meleg.

Leesett az íróasztal elé egy székre s beletemette fejét az iratsomókba.

Nem talált lelkében egy nyugalmas pontot, egy oázist, hol reménytel pihenhetett volna meg egy pillanatra.

Komor sötétség borult lelkére, mint odakint a didergő őszi tájra.

A szél bezugott az ablakon, leesett ismét egy két levél....

Pagliacco.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Panker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A bibornok elutazása.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök a tegnapi reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott.

* **Uj czimzetes prépost.** Már megemlékeztünk a nagyváradai egyházmegye egyik derék áldozárának: Grócz Béla békés-endrődi esperesnek cz. apáttá kinevezetéséről. A kitüntetés most van hivatalosan publikálva. A »Budapesti Közlöny« a következő legfelsőbb kéziratot közli: »Vallás- és közoktatásügyi miniszterem előterjesztésére Grócz Béla endrődi róm. kath. esperes-plebánosnak a szt. Antalról nevezett drávcei czimzetes prépostságot adományozom. Kelt Bécsben, 1895. évi szept. hó 29-én. Ferencz József, s. k. Dr. Wlassics Gyula, s. k.« A nagyváradai egyházmegye legnagyobb hitközségének lelkészét a *megérdemelt kitüntetés alkalmából mi is melegen üdvözljük.

* **A néppárt központi irodájából.** A néppárt országos központi irodájától a következő értesítést vettük: *Ertesítés.* Isten segítségével, mind teendők, mind az iroda személyzete annyira felszaporodván, hogy nagyobb helyiségről kellett gondoskodnunk, tisztelettel tudatjuk, hogy f. hó 2-án, a József-körut 31/b száma alá költözködtünk.

Uj lakásunk a Népszínházról gyalog 5, villamos-vasutttal pedig — melynek előttünk fel- és leszálló helye van — 2 percnyire fekszik t. i. a Rákóczy-térrel szemben. Kérjük tehát tisztelt elvtársainkat, sziveskedjenek ezentul mindennemű megkereséseiket fentjelzett s alul is olvasható új helyiségünkre czímezni. Ha azonban valaki időközben még a régi lakásunkra czímezte volna küldeményét, legyen egészen nyugodt, mert azt azért biztosan megkapjuk, mert annyi különféle megkeresés érkezik hozzánk naponként, hogy a néppárt irodájának vagy vezetőjének hollétét ugyszólván óráról órára tudják a postán. Budapest, 1895. november 3. A »Néppárt« orsz. közp. irodája Budapest, József-körut 31/b sz. II. em.

* **A szőlőbirtokosság ovációja a polgármesternek.** Sal Ferencz polgármester 20 éves közszolgálatának évfordulója megünnepléséből a szőlőbirtokosság is ki óhajtja venni a maga részét. E végből elhatározták, hogy a hegyi választmány kebeléből egy bizottságot küldenek ki, a mely üdvözölni fogja a jubiláns polgármestert. Sal Ferencz polgármestersége alatt az egész nagyvárad hegy újja született. Közbiztonság, felügyelet s járható jó utak tekintetében ma már akármelyik nagyváros szőlőivel versenyeznek. Ezek iránti hálából fogják ünnepleni a polgármestert.

* **Elmaradt értekezlet.** Biharvármegyei községi és körorvosainak értekezletét melyet tegnapi kellett volna megtartani bizonytalan időre elhalasztották.

* **Az anyakönyvi felügyelő körutca.** A biharvármegyei anyakönyvi kerületek felügyelő Szunyogh Lóránd csütörtökön köruttra indul és megvizsgálja a margittai járásban levő összes anyakönyvi hivatalokat. A községekben mint értesülünk a fogadtatásra előkészületeket tesznek, Margittán pedig tiszteletére bankettet rendeznek.

* **Az új miniszter jellemzése.** Az új földmívelésügyi miniszter: *Darányi* Ignác kinevezetése foglalkoztatja most jobbjára a lapokat. Élet- és jellemrajzokat közölnek róla. A »Magyarország« a többi közt a következő szellemes sorokban emlékezik meg Darányiról:

Darányi Náci lett a földmívelési miniszter.

A neve tökéletesen megfelel a rangnak. Brezelenek hívták — ami morzsát jelent — s az obligát 50 krajczáron is olyan nevet vett, amelyben benne van a dara. Előre érezte hát leendő hivatását.

Máskülönben minisztersége előtt szabályozta a Tiszát, most őt fogják miniszterkedése alatt szabályozni a Tiszák.

Kinevezetését meglepetésnek mondanók, ha Bánffyól valami még meglephetne.

Tiszáéknál házfelügyelő volt, valószínű, hogy ezután is a Tisza-ház érdekeire fog felügyelni. Az öreg Tisza valódi belső titkos tanácsosa marad holtáig.

Sem a markantilistákat, sem az agráriusokat nem fogja bántani, mert egyik irányhoz sem konyít.

A mamelukok éljenek, az öreg Tisza pedig — a fiára kacsingatva — így kiált: »Vivat — sequens!»

* **Szerenade a polgármesternek.** A polgári fiu iskola nagyteleki-utczai helyiségében tegnap Mezey Mihály buzgólkodása folytán 50 tagból álló dalárda alakult. A dalárda, mely a polgármester jubileumának sikerét emelni van hivatva. Beleznay Antal vezetésével az »Erdő rózsája« című dalt próbálta és pénteken 6 órakor az említett helyiségben ismét próbát tart.

* **Ismét a posta.** Nem irunk már semmi bevezetést, mert nagyon keményen fogna a tollunk, csak egyszerűen és sajnálattal konstatáljuk, hogy tegnapi expressünket a rendes időnél 8 órával később kaptuk meg megint, a m. kir. posta nagyobb dicsőségére.

* **Temetőink rendezése.** A város tanácsának felterjesztésére a temetőügy rendezésére adott határidőt a belügyminiszter egy évvel meghosszabbította; felhívta azonban a város közsőségét, hogy minden rendelkezésére álló eszközt használjon fel arra, hogy ezen sürgős megoldást igénylő ügy az adott határidő alatt végleg megoldassék. Kívánja továbbá a miniszter, hogy intézkedéseiről és azok eredményéről három óról három óra jelentést tegyen a város.

* **Lepsényi fogadtatása.** A szegedi államfogházból hazatérő *Lepsényi* Miklós szerkesztő társunk fogadtatására alakult rendező bizottság mult hó 31-én, — csütörtökön este — ismét népes értekezletet tartott. Az értekezlet folyamán a bizottság elnökévé Dr. Kontur Béla, fővárosi orvost és író választották meg. Az ülésen megjelent a könyvkötői szakértő is, akivel egyetemben elhatározták, hogy az album piros selyembársonyból fog elkészülni, sarkain csinos ezüst cziradakkal; ezüstből egy sziv iveli át a bársony táblát, a melybe a következő szöveg lesz ezüsttel benyomva: »Lepsényi Miklósnak, az apostoli hitvezérnek fogsága emlékére a katolikusok. MDCCCLXXXV. — XII/2.« Azonkívül egy arany tollal s egy babér koszorúval lepik meg. A babérkoszoru nemzeti színű selyem szalagjára a következő szöveg lesz nyomva: »Szabad Lepsényinek, megérdemelt jutalmául szerető hivei.« Mindhárom emléktárgy tiz napon át közszemlére lesz kitéve. A fogadtatás, miután Lepsényi nem december elsején, hanem másodikán délután két óra felé jön haza, így decz. hó 2-án a nyugati pályaudvaron lesz, honnan a Széchenyi-téri kioszkba mennek, s tiszteletére ott este bankettet tartanak. Elhatározták továbbá, hogy a nagy gyűlést, melyen a részletes fogadtatási programot állapítják meg, e hó 17-én, vasárnap délután 2 órakor a Széchenyi-téri kioszkban tartják meg. Itt fogják megbizni az ünnepi szónokokat, kik Lepsényihez beszédet intéznek. A banket jegyek a napokban már kap-

hatók is lesznek, személyenkint egy forintjával, amelybe három fogásos vacsora van beszámítva. A nagy gyűlésen lesz felolvasva az átnyújtandó album szövege is. A rendező bizottságba újabban katolikus közéletünk sok jelese lépett be. Ujabban jelentkezéseket elfogad a Lepsényi fogadtatását előkészítő ünneprendező bizottság titkári hivatala (Budapest, Práter-utca 44. sz.) A bizottság 130 tagból áll ez idő szerint. A fogadtatás napjára, december másodikára felhívja a bizottság az összes vidéki katolikus köröket, egyesületeket, társulatokat, hogy küldöttsegileg képviseltesék magukat a fogadtatáson. Eddig jelentkeztek a kecskeméti, czeplédiek, váciak, ráczkeveiek, halasiak, hontmegyeiek, kispesztiek, lajosmizseiek, óbudaiak, svábhegyiek, stb. A rendfentartására a budapesti kath. legényegylet vonul ki. A komoly készülődésekből következőleg, úgy hisszük, hogy az ünnepély visszhangot fog kelteni az egész ország katolikus hívőinek sorában, oly páratlan lesz az ő maga nagyszerűségében. A részletes programmal annak idején befogunk számolni olvasóinknak. A bankett jegyek már most kaphatók a rendező bizottság tagjainál és a titkári hivatalban.

* **Jegyzők választása.** A belényesi járáshoz tartozó *Kuraczel* községben tegnapielőtt töltötték be a körjegyzői állást. Négy pályázó közül közfelkiáltással *Biró* Ádám vaskóhi másodikjegyzőt választották meg körjegyzőnek. — *Csohány* községben szintén tegnapielőtt volt a jegyző választás *Kovácsnay* Murczel főszolgabíró elnökelete alatt. *Kovács* István és *Várnay* Ármán pályázók közül egyhangulag *Kovács* István választott meg.

* **A vörheny állása.** A városi járványbizottság tegnap délelőtt tartotta 2-ik ülését, hogy a vörheny állásáról tudomást szerezzen s ehhez képest a szükséges intézkedéseket megtegye. A főorvos jelentése szerint a vörheny még mindig járványos jellegűnek tekintendő, bár a megbetegedések száma csökkent, a mennyiben az elmúlt héten csak 13 esetben fordult elő újabb betegülés. A járványbizottság ennél fogva az elemi iskolák az óvodákra nézve elrendelt zárlatot továbbra fenntartandónak mondotta ki. Egy hét elteltével a bizottság ismét ülést tart s a járványos baj állapotához képest határoz a felett, vajjon a zárlat továbbra is fentartassék-e? Az ülésen *Sal Ferencz* kir. tanácsos polgármester elnökelete alatt *Rimler* Károly rendőrkapitány, dr. *Hoványi* Ferencz főorvos, dr. *Berkovics* Miklós, dr. *Korda* Kálmán, dr. *Baróthy* Ákos, *Stark* Gyula és *Szűts* Dezső voltak jelen.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: özv. *Pethő* Józsefné szül. *Laudan* Mária a maga, valamint gyermeke: *Juliska* férj. *Venczel* Jánosné és gyermekei *Sándor*, *Erzsébet* férj. *Darabanth* Elekné és gyermekei *Anna*, *Mária*, *Terézia* és *József* úgy a magok, valamint az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb férj, apa, após, nagypapa, illetve rokon és jóbarát *Pethő* Józsefnek, folyó évi november hó 4-én reggel fél 6 órakor életének 72-ik s boldog házasságának 35-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 6-án d. e. fél 11 órakor fognak *Szent-János-utca* 449. számú háztól a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni, és az olaszii közsirkertben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyan e hó 7-én d. e. 10 órakor fog az olaszii plébánia-templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai és jóbarátai tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1895. november 5. Béke hamvaira!

* **Czifra nyomoruság.** Kis-Pereczes-utazáról szól az ének, erről a sokat emlegetett sikátorról. Nagy ám ennek a hire, hosszú a története, visszanyulik egészen a sötét... nem tu-

dom melyik ideig. Ugy tessék érteni a sötétet, hogy születése után jó ideig semmiféle mesterséges fény nem háborgatta a különben hosszú utca homályát. A civilizáció rohamos terjedése azonban a Kis-Pereczes-utca számára istermelt egy olajlámpást, mely bágyadtan világította be a görbe-utca feneketlen mocsarainak egy részét. De újabb a mocsarakra rossz idő jár. A Kis-Pereczes-utca két végéről is kipusztították, s csak ős fészkeket az utca közepét hagyták meg nekik. És kárörvendő emberek, elvakítva a köveket szépségétől, terhes kocsiival is zavarni akarják az előbb esendőt élvező utcát.

De ezt már a mocsár nemtői nem türik és tegnap is kegyetlenül megbosszulták magukat egy lisztes kocsin, izmos karjaikkal megragadva a kocsikerekeit ugyancsak megkínózták a lovakat.

Nem vagyok az állatvédő-egyesület tagja, de azért nem szeretem az állatok kínját nézni.

Tekintetes Főmérnök úr!

Tudjuk, hogy nem szeretné, ha emberben vagy állatban ilyen dolog miatt kár esnék. Csináltassa hát meg annak az utcának a közepét is ne legyen olyan mint az az alma a melyik kívülről piros, de belül rothadt. Hisz csak magunkat ámitjuk vele, az idegenek pedig, — ha ugyan téved valaha ilyen ember ide, — kinevetnek.

* **Uj divat az étkezésben.** Georgia állam Atlanta városában egy bankett alkalmával minden ételfogás után helyet cseréltek a férfiak oly módon, hogy minden nő mellett tölthettek rövid időt s az ebéd végén eredeti helyükre érkeztek vissza. A házi gazda ezt az új divatot a négyes tánc hatodik figurája alapján találta ki.

* **Elveszett.** Tegnap délután a kis-hídtől egészen a *Benkő* Kálmán kereskedésig egy gyémánt kövel ékesített arany karperecz elveszett. A becsületes megtaláló illő jutalomra részesül, ha a rendőrségnek átadja.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 8-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 8-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Ezredéves kiállítás.

A tengerfenék világa.

Egyik kis csudája lesz az ezredéves kiállításnak. Egy kis előcsarnokból a földbe menő félig homályos barlang-szerű folyosóba jut a látogató, s a mikor mind lejjebb és lejjebb megy, sziklatömbök, oszlopok, cseppkövek között találja magát misztikus félhomályban, temperált nedves, hűvös légkörben. Mintha egy ismeretlen világban, a tenger fenekén járna. S jobbról-balról, fölül-alul üveg-falakon át egy csodálatos, sohase látott világ tárul eléje, az elmésen panoráma-szerűen megcsinált tengeri aquarium, benne a tenger fenekének bámulatos, eleven világával. A legváltozatosabb élet, a legeszszebb állatfajok. Emitt bizarr alaku halak, csikok, túhalak, tengeri ördögök, odább a folyton mozgó lágytestű polipok, csigák és kagylók között a tengeri-rózsák százai lepik el a fenéket, kitarják tarka karjaikat, azután egy rezzenésre összehajolnak s percekbe telik, a mig újra kinyitják pompás, piros, narancssárga, zöld és kék szirmaikat. Tüskebőrűek, lomha tengeri csillagok hevernek szerte. Kagylóhéjak közt mászik visszafelé a remete-rák, tengeri uborkák hever-

nek a különös alaku algák közt. Hogy az illuzió teljes legyen, messze a háttérben egy óriás körkép lesz folytatásaképp a tengerfenéknek, folyton mozgó, változó vetített képekkel. Egy elsüllyedt hajó széthullott roncsai fokozzák a kép hatását s körülötte mozognak, uszkálnak a halak és meduzák, a tengerfenék csudálatos lakói eleven példányokban.

A magyar háziipar.

Az ezredéves kiállítás egyik legszebb és legüdvösebb feladata megösmertetni a magyar népet a világgal. A magyar népet a maga teljes valóságában, a házat, a szobáját, a csürét, az ólját és viseletét, az életmódját, a szokásait, az erkölcsait és két keze munkáját. Ennek a czélnak szentelik a kiállítás faluját, ötvennél több épületével és százon felül levő melléképületeivel. Erről a faluról még többször lesz alkalmunk beszélni, most csak egy nagy épületéről essék szó, a hol a magyar háziipar kerül bemutatásra. Maga az épület a pozsonyi város-házának mása lesz s pozsonyi iparosok építik, egész híven az eredeti nyomán. Négy nagy csoportra oszlik benne a kiállítás; ezek:

1. a fonó- és szövő-ipar!
2. fonások füzvesszőből, hánscból, gyékényből, szalmából;
3. agyagipari cikkek;
4. faipari készítmények.

Mindenik csoport nemcsak a készített tárgyak bemutatására szorítkozik, hanem egyszerűen teljes statisztikáját adja, hogy hány ember foglalkozik az illető háziiparral, hány férfi, nő, gyermek, mennyit tesz az évi termelés, s mennyi a munka keresete. De ezen felül, hogy a kiállítás képét változatosabb s magát a kiállítást tanulságossá tegyék, bemutatják életnagyságu figurákkal és csoportokon a készítés módját is. Az agyagipari csoportban például egy tűzálló téglából összerakott kis házikó lesz, a melyben a papírmasszából élethűen utánzott zsaluzsányi fazekas korongján tálat és bögréket készít, egy másik csoportban az asszony meg a fiu az agyagot veri, áztatja és gyurja a fazekas kezéhez; egy harmadik pedig a kész fazekakat, tálat, bögréket rakosgatja és helyezi el. A fonó és szövő-ipari csoportban látnivaló lesz a torontali szőnyeg szövő asszonya a szövőszékével a varroast készítő bánffy-hunyadi nő, a felvidéki csipkeverő leány. A vessző- és hánsc csoportban látható lesz a dorogmai kosárfonó család munkássága, azon kezdve, mikor a család ifjabb tagjai hántani kezdik a füzvesszőt s végig minden prozesszusson, a mint a készülő kosár kézzel-kézre jár s végre a család fejének a kezéből kerül ki, mint formát kész kosár. Ugyanígy látható a hajdunánási szalmakalap-készítő család s egy bártfai gyerekjátékok, babákat, fadaragásokat csináló familia A bábukat mind az illető vidék háiba öltöztetik s a szükséges ruhákat, eszközöket, szerszámokat már fel is hozták Budapestre.

A kereskedelmi és iparkamara megalakítása.

— Kültagok választása a megyében. —

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara ez idő szerint átmenetileg működik. Az első öt éves ciklus véget ért; a bel- és kültagok megbízatása letelt, sőt a kamara székhelyén az újabb 5 évi ciklusra a beltagekat is megválasztották.

A megalakulást azonban még nem lehet keresztül vinni, mert a vidékről, Bihar megye területéről a kamarába küldendő kereskedő és iparos kültagok választását még nem ejtették meg.

Az erre szükséges előmunkálatok és intézkedések foganatosításával *Szunyogh* Péter alispán *Miskolczy* Árpád megyei főszámvivőt bizta meg, aki már meg is kezdte ez irányban működését, de az előirt eljárás pár heti időt vesz igénybe, miért is a kültagok választását december hó 8-ik napján ejtik meg a kijelölt alkerületek székhelyén.

A főszámvivő elnökelete alatt a választások keresztülvitelére központi bizottság alakult *Hoványi* Géza, *Huzella* Gyula, *Farkas*

Isidor. Weisz Gábor, Bertsey György és Rózslay Géza kamarai beltagokból. A bizottság tegnapelőtt ülésezett a vármegyeházán.

Biharmegye területén 16 rendes és 8 póttagot a kereskedő, 16 rendes és 8 póttagot az iparos osztályból fognak választani.

Összesen hét alkerületet alakítottak; és pedig:

1. Az élesdi alkerület; ehhez tartozik az élesdi és központi szolgabíró járás. Választási elnök dr. Miskolczy Ferenc; bizottsági tagok Jakabffy Lipót, Fried Adolf kereskedők; Schwartz Jakab és Bán Kálmán kereskedők.

Az alkerület választ 6 kültagot; 2—2 rendes és 1—1 póttagot a kereskedő és iparos tagok.

2. Berettyó-ujfalui alkerület; ehhez tartozik a berettyó-ujfalui, mező-keresztési, derecskei és tordai szolgabírói járás. Választási elnök Bölöny György főszolgabíró; tagok Weinberger Ignác és Diósy Ignác kereskedők, Czírják Imre és Erdőhegyi István iparosok.

Az alkerület 12 kültagot választ; 4—4 rendes, 2—2 póttagot az iparosok és kereskedők közül.

3. Nagyszalontai alkerület; kiterjed a szalontai és cséffai szolgabírói járásra. Választási elnök Nagy Márton főszolgabíró; bizottsági tagok Lévi József és Weisz Mór kereskedők, Veres Károly és Szathmáry Zsigmond iparosok.

Választ az alkerület 6 kültagot; 2—2 rendes és 1—1 póttagot a kereskedők és iparosok közül.

4. Belényesi alkerület; ehhez tartozik a belényesi, vaskohi és m.-csékei szolgabírói járás. Választási elnök Beliczey Sándor főszolgabíró; tagok Kaffka Gyula, Nyegreanu F. Demeter kereskedők és Weisz Hermann, Eördögh János iparosok.

Az alkerület 6 kültagot választ; 2—2 rendes és 1—1 póttagot a kereskedő és iparosok közül.

5. Székelyhídi alkerület; kiterjed a székelyhídi és ermhályfalvai szolgabírói járásokra. Választási elnök Kovácsy Marczel főszolgabíró; tagok Arany Sándor, Weisz Bertalan kereskedők, Svéda Gusztáv, Nagy György iparosok.

Az alkerület 8 kültagot választ; 3—3 rendes, 1—1 póttagot.

6. Margittai alkerület; szavaznak a margittai és szalárdi járásban lakó kereskedők és iparosok. Választási elnök Morva Tihámér főszolgabíró; tagok Berger Dávid, Henger Viktor kereskedők, Bötger Ferenc, Baróthy iparosok.

Hat kültagot választ az alkerület; 2—2 rendes, 1—1 póttagot.

7. Tenkei alkerület; kiterjed a tenkei és beéli járásokra. Választási elnök Kékus István főszolgabíró; tagok Lévy Dávid, Pápai Ferenc kereskedők, Bakos János, Arkusi Gábor iparosok.

Az alkerület 1 kereskedő, 1 iparos rendes, 1 kereskedő, 1 iparos póttagot választ.

A választók névjegyzékét az egyes községekben 8 napi közszemlére teszik ki, a mely idő alatt a kifogások megtehetők. Ily felszólalások közvetlen az alispánhoz adhatók be, aki azokban végérvényesen határoz.

A kültagok választását az egész megyében egy időben, december 8-án délután 1—5 óráig ejtik meg, minden alkerületben a székhely községi házában.

Hivatalos közlemények.

15847/1895.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. évi október 25-én 73075. szám alatt kelt s a Pénzügyi Közlöny 28. számába közzétett körrendelete folytán az 1883. évi XLIV. t. cz. 14. §-a értelmében közhírré tétetik, miszerint az 1896. évre megindítandó I. II. osz. kereseti adó alá tartozó adókötelesek összeírása Nagyvárad Ujváros, Olaszi, Váralja, Velence, Csillagváros és Külváros városrészekben a Városi adóhivatal kebeléből kiküldött számtisztek által f. évi november hó 6-án fog megkezdeni.

Ebből kifolyólag felhívatik Nagyvárad város összes adózó közönsége, miszerint az érintett I. II. osz. kereseti adó kivetésére szükséges adatok lelkiismeretes bemondata által a folyamatba teendő előmunkálatok gyors és alapos befejezését elősegítse, az összeíró számtisztek által a hozzá intézendő kérdésekre a kellő felvilágosítást megadja, mivel azok, a kik valótlan bemondataikkal az összeíró számtiszteket félre vezetik vagy munkájuk-

ban hátráltatják, az idézett törvény 101. §-a b) pontja értelmében 50 forintig terjedhető pénzbírsággal fognak büntettetni.

Kelt Nagyváradon, 1895. november hó 4-én.

A városi adóhivatal.

E G Y L E T.

Elnök választás. Micskén folyó hó 2-án tartott meg az ujonan alakult olvasókör elnök választása. Mint levelezőnk értesít elnöknek egyhangulag a kör id. elnökét Baranyi Menyhért földbirtokost választották meg.

Vízszabályozó-társulat közgyűlése. A Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat november hó 23-án délelőtt 10 órakor közgyűlést tart. A közgyűlés fontosabb ügyei közt tárgyalják a társulat jövő évi munkaprogramját és költségvetését.

Irodalom és művészet.

— **A magyar tudományos akadémia** első osztálya hétfőn délután Zichy Antal elnöklete alatt ülést tartott. Goldzicher Ignác rendes tag tartott érdekes előadást az ülésen: »Az arab történelmi irodalom fejlődése« czimmel. A szép előadást lelkesen tapsolták meg a jelenlevők. Ezután Wolf György rendes tag folytatta székfoglaló »Első keresztény hittérítőink« című értekezésének felolvasását. Értekezése e részében a térítés tervszerűségét, a magyar nagy fejlődési család kereszténységét tárgyalta. Kifejtette, hogy java-részben a Velencei vidéki téritőkre volt utalva. A velenceiektől vettük át a plebánus szót is, Szent Gellért is velencei volt, továbbá Walter csanádi püspök és utóda Maurus. Velencei volt Rasina pannonhalmi apát is. Sőt a velencei-vidékiek szójárása nyomokat hagyott nyelvünkben és szokásainkban. Az érdekes felolvasást élénken megélték.

— **A debreczeni szintársulat a milleniumon.** Feld Zsigmond fővárosi szinigazgató most gondoskodik hogy a kiállítás tartamára minél jobb szintársulatot toborozzon össze. Hétfőn e célból Debreczenben járt Valentin Lajossal s megtekintette a Két Champignol előadását. Látoztatásának célja az, hogy tetszés esetén a jövő nyárára az egész debreczeni szintársulatot szerződtesse.

MULATSÁG.

Mulatság. Tánceziskola Neufeld Béla kedvelt nagyváradai tánczmester a »Zöldfa« szálloda disztermében a napokban kezdi meg táncztanítási évadját. Ugy felnőttek mint gyermekek szakszerű kiképzésbe részesíttetnek.

Igazságszolgáltatás.

Kevés a bíró. A székelyhídi járásbírósnál ez idő szerint két albirói állás van üresedésben. A még augusztus hóban a temesvári királyi törvényszékhez bírónév kinevezett dr. Fekesházy Gyula volt albiró helyét még nem töltötték be s Darnai Sándort pedig nyugdíjazták. Ez üresedésben levő bírói állások betöltését nagy türelemmel várja a székelyhídi ügyvédi kar.

REGENY-CSARNOK.

A csikárma.

(Nőrablás.)

25

Irta: **May Károly.**

Fordította: **Nix.**

(Folytatás és vége.)

Most kérjed el az ő igazolványait; mert különben elmegyek a khedivéhez és elmondom neki, hogyan osztogatod az igazságot abból a hivatalból, a melyet tőle nyertél. A szándál emberei gyilkossággal vádoltak engem. Kérdezd meg a dahábie legénységét nem mondtam-e

előre, hogy csak a turbusát fogom lelőni a turbánjáról ennek a nőrablónak és le is lőttem, a nélkül, hogy csak a legkisebb sebet ejtettem volna rajta. De aztán kérdezd meg ezeket az embereket, hogy nem lőtt-e Ibráhim gyilkos szándékkal reám, mielőtt a sellálba esett volna. Én tehát vádolom őt a nőrabláson kívül még a gyilkossági merénnyel is. És most itélj!

A derék bimbsai nagy zavarban volt. Érezte, hogy az igazság az ő részemen van; de más részről saját szavait és tetteit sem szeretne volna meghazudtolni. Valóságos török észjárással vágta ki magát ebből a dilemából.

A nép takarodjék haza! — parancsolá — ti pedig mindnyájan foglyaim vagytok. Meggondolom a dolgot és majd délután ítéletet fogok tartani!

A kavasok botokkal kizavarták a bámész-kodókat és Ibráhimot a szándál legénységével együtt börtönbe kísérték. Minket pedig egy udvarba vezettek, melynek kijáratait néhány fegyveres kavas állotta el. De alig telt el egy óra egymás után odahagyták helyeiket és azon vetők észre, hogy a kapuk teljesen szabadon állanak előttünk.

Azonnal tisztában voltam a bimbsai politikájával.

— Mit gondolsz, megnyerjük-e a pert? — kérdelem Izlától, ki a kutkáján ülve Szeniczával beszélgetett.

— Reád bizok mindent effendi és nem gondolok semmit!

— De mi történjék Ibráhimmal?

— Semmi! Azt hiszem, hogy a bimbsai tisztességes baksis fejében el engedí szökni.

— Kívánod a halálát?

— Most már, hogy Szeniczát visszanyerem, nem törődöm vele!

— És Szenicza?

— Effendi! Mig szerencsétlen voltam gyöltem őt — mondá a leány — de most már ki szabadultam a hatalmából. Többé nem fogok reá gondolni.

Abu Haszán sem táplált bosszúterveket. Örült, hogy ha ép böllyel megmenekedhetik. Így azután minden oldalról meg lévén nyugtatva, rekognoszálni kezdtem a helyzetet.

Először óvatos léptekkel közeledtem a kapuhoz; majd azon át az utczára mentem. A déli nap forrón sütött a házak kopottas falaira és az elhagyott utczára.

Sehol egy lélek sem!

Világos volt, hogy a böles száhbeth-bej nem óhajtott, hogy megvárjuk az ő igazságos ítéletét. Visszamentem tehát az udvarra és föl-szólitottam fogolytársaimat, hogy kövessenek. Föltartóztatás nélkül kiértünk az utczára és onnan dahábiéinkhoz, melyet a kavasok időközben elhagytak. Szenna-levelekből álló rakományát csak a jó Isten őrizte.

A szándálnak már nyoma sem volt. A becsületes Khálid ben Musztafa bizonyára már előbb észrevette a bimbsai szándékát és legénységével, meg Ibráhimmal együtt kiosont börtönéből.

A dahábie fölfonta a horgonyt és mindnyájan azzal a tudattal vitorláztunk tovább, hogy könnyen végzetessé válható csávából menekedtünk meg. — — —

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás)

Szalay Imre: A házszabályok értelmében a miniszterek kötelesek 30 nap lefolyása alatt a hozzájuk intézett interpellációkra válaszolni. Mivel most Festetich állásáról lemondott, az Ausztriából beözönlő gyártott és olasz borok valódi néven árusítása tárgyában hozzá intézett interpellációját most Darányi miniszterhez megújítja.

Asbóth János személyes kérdésben szólal föl. A miniszterelnök azt mondta, hogy az ő interpellációjának — a 67-iki kiegyezés tárgyában — semmi komoly alapja nincs. Tiltakozik ez ellen a kifejezés ellen.

Az új miniszter eskütétele.

Bécs, nov. 5. (Saj. tud. táv.) Dr. Darányi Ignác az újonnan kinevezett magyar földmivelésügyi miniszter ma délután tette le az esküt ő Felsége kezeibe. Az eskütételnél Bánffy báró miniszterelnök és gróf Andrassy Aladár interveნიáltak.

Az ellenzéki pártkörökből.

Budapest, nov. 5. (Saját tud. távir.) Rendkívül izgatott hangulat uralkodott ma a pártkörökben, a hol a költségvetési vitára az utolsó előkészületeket tették meg. Kinos hatást tett a szabadelvű párt mai eljárása, amikor taktikával lehetetlenné tették, hogy a Festetich-ügy az ország színe előtt megvilágíttassék. Annál nagyobb az ellenzék megbotránykozása, mert maga gr. Festetich Andor késznek nyilatkozott belemenni az ügy részleteibe. A nemzeti pártban élénk vita után elhatározták, hogy a költségvetést még általánosságban sem fogadják el. Az erre vonatkozó határozati javaslatot Horánszky vagy gróf Apponyi indokolja, kijelentvén, hogy ennek a kormánynak semmit sem szavaznak meg. A pártönkivüliek körében különösen az a frivol csalogatás mérgeztette el a képviselőket, melylyel a szabadelvű párt egyenként akarja visszacsalogatni a kilépetteket. Ez a párt ragaszkodik azokhoz az alapelvekhez, melyeket gróf Szapáry Gyula a Bánffy-kormány bemutatkozásánál kifejtett. A függetlenségi párt mai értekezletén szintén nagy akció indítását határozta el.

Új kormány Franciaországban.

Páris, nov. 5. (Saját tud. távirata.) A Bourgeois kormány tegnap délután mutatkozott be a kamarában. Különösen hangsúlyozta Bourgeois miniszterelnök a szövetséges Oroszországgal való jó viszony fenntartását, mintegy válaszképpen ma konzervatív lapok ama megjegyzésére, hogy radikális kormány nem maradhat barátságos viszonyban a konzervativizmus megtestesítőjével, Oroszországgal.

Választási reform Ausztriában.

Bécs, nov. 5. (Saját tud. táv.) Badeni gróf választási reformjavaslata már elkészült és valószínűleg már e hó folyamán az osztrák képviselőház elé fog kerülni. A javaslat lényegesebb részei, tudósítónk értesítése szerint, a következők.

A kuriális rendszer továbbra is fennmarad, de a jelenlegi nagy kuriához egy ötödik fog járulni. Ez új kuriának képviselői az általános és közvetlen választói jog alapján fognak megváltoztatni, még pedig minden 300.000 lakosra fog egy-egy képviselő jutni.

Az orosz zsidók feljajdulása.

Budapest, nov. 5. (Saját tud. táv.) Az Alliance Izraelita Universelle legújabb bulletin-jében konstatálja, hogy a zsidók csalogták, a mikor II. Miklós cár trónra lépte alkalmával a zsidók ellen hozott kivételes törvények eltörlését s a teljes egyenjogúsítást remélték. — Tény, hogy nem hoztak újabb rendszabályokat ellenük, de az 1881-ben inangurált elnyomó rendszer máig is fenáll s őket éppen úgy üdvözlik, mint annakelőtte. — Leírja a bulletin a zsidók siralmas helyzetét s fel-

panaszolja az orosz kormánynak, hogy nemcsak munkaerejüket és vállalkozási kedvüket ölte meg, hanem megakasztotta annak a tudatlan és babonás tömegnek vallási és erkölcsi haladását is. — Az üldözésnek okát nem abban látja, mintha a zsidókat ki akarnák szorítani a kereskedelemről és munkából, hanem egyenesen vallási türelmetlenségre viszi vissza. Végül reméli, hogy a cár meg fogja érteni azt a nagy előnyt, a mi a zsidók felszabadításából Oroszországra háramlik.

Kegyelem az omladinistáknak.

Prága, nov. 5. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt hirdették ki a börtönben ülő omladinisták előtt a király kegyelmét és azonnal szabadon bocsátották őket. Pilsenben 13 elítelt omladinista volt bebörtönözve, köztük Raschin képviselő fia, Raschin Ferencz dr. és Hajn iró. A Badeni kormánynak ez már a második tényle, a melylyel a cseheket le akarja kenyerezni.

Közgazdaság.

A földmivelő joga és kötelessége. A német gazdák szövetségének lübecki osztálya *Schwarzauban* népesen látogatott gyűlést tartott, melyen *Zeidler* apát a földművelők jogáról és kötelességéről értekezett. A földművelők jogának azt tartja, hogy a földműveseknek megadassanak megélhetésük feltételei. Nem magának kéri ezt a jogot, hanem az állam érdekében, mert a földművelés az állam épületének alapja. Kötelessége a földműveseknek az, hogy ne engedjenek jogos követeléseiknek kivásáért folytatott küzdelemben. A szónok még a kettős valutának szükséges voltáról értekezett és hitelszövetkezetek alapítására buzdította a gazdákat. Az előadás nagy sikert aratott.

Az iparosok olvasótára. (szerkesztik Mártonffy Márton és Sztérényi József iparoktatási és miniszteri biztosok) második évfolyamát kezdte meg az ismert közgazdasági író *Mudrony Soma* »A munka szerepe a közgazdaságtan« című füzetével. Vonzó, népszerű irányban ismerteti a füzetben szerző a nemzetgazdaságban elemeit, melyeknek ismeretére manapság minden művelt iparosnak már feltétlen szüksége van. Bevezeteskép fejtegeti szerző, hogy tulajdonképpen mi is a közgazdaság és azután könnyed modorban végig vezeti olvasóit a munka, a javak előállításának, a termelés tökéletesedésének és a nyereség elosztásának fogalmain. A füzet ára 30 kr. A füzettel egyidejűleg kiadták a szerkesztők a mű második évfolyamának programját, melyből kitétni, hogy legjobb szakírónk támogatják a vállalatot, mely az iparosság körében a hasznos olvasmányokat kívánja bevinni. A vállalat — melynek előfizetési ára évenként 3 forint — kiadója a Lempel Róbert (Wodiáner F. és fiai) könyvkereskedése Budapesten.

Pénzügyminiszteri döntvény az iránt: hogy a lakodalmon vagy keresztelón elfogyasztott szeszért nem kell italmérési adót fizetni. Az állami italmérési jövedekről szóló 1888. évi XXXV. t.-cz. 5. §-a szerint a szesznek italmérési adótól mentesen 100 litert tevő vagy azt meghaladó mennyiségben való beszerzése ahhoz a föltételhez van kötve, hogy a szesz kizárólag saját használatra, vagy házi szükségletre (egy kenyeren levő háznép és cselédség részére, a kik napi bérükön kívül szeszjárdandóságban is részesülnek) fordíttassék. Egy alkalommal kérdésbe jött az, hogy a nagyobb vendégségekre, lakodalmak, keresztelőkre vett bor nem esik-e italmérési adó alá, mert hiszen ily alkalmakkor nemcsak a rendes házi fogyasztás-

ról lehet szó. A pénzügyminiszter a kérdést akként döntötte el, hogy ily alkalmakkor sem esik a szeszitalmérési adó alá, mert a szesznek vendégekkel való elfogyasztása a házi szükséglet fogalmát nem lépi túl s így italmérés fogalma alá nem esik.

Nagyvárad kerületi és iparkamara.

4660/1895. sz.

Értesítés.

A magyar kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége a f. évi október 28-án 25998. l. d. sz. a. a vonalai részére az 1896. esetleg három évre szükségelt pályafentartási faneműek szállításának biztosítása tárgyában kiadott pályázati hirdetményét megküldötte.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a szóban levő pályázat feltételei a kamara hivatalában megtudhatók.

Nagyvárad, 1895. nov. 2.

Janky József, s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

4685/1895. sz.

Értesítés.

A kassa-oderbergi vaspálya igazgatósága a f. évi október hó 9-én 28366—2289. A I. szám alatt az 1896-ik évben szükségelt pályafentartási és munka fák szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895. november 2.

A nagyvárad kerületi és iparkamara.

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. november 5.

Budapest, november 5. I. Készárutüzlet. Buzát mérsékeltén kínáltak, a vételkedv kedvező volt és szilárd irányzat mellett 30.900 q. hazai buza kelt el 2 $\frac{1}{2}$ —5 krral olcsó árakon vásároltak.

Tiszavidéki 300 q. 81-5 k. 6.92 $\frac{1}{2}$ frton.

Idegen búzákból nem volt forgalom.

Rozs irányzata nyugodt, ára 6.10-6.20 frt. Budapesten.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab irányzata szilárd. Elkelt 100 q. 6.14 frton.

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 centes árjavulást jelentett minék folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 4—6 krral javultak.

Előfordult kölcsök: buza őszre 6.55—6.62 frt, rozs őszre 6.18—6.25 frt, tengeri 1896. máj.—június: a 4.53—4.56 frton, zab őszre 5.72—5.77 frt, káposzta-repcze szeptemberre 11.10—11.20 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.60—6.62 frt, buza tavaszra 6.85—6.92 frt, rozs őszre 6.10—6.12 frt, rozs tavaszra 6.32—6.33 frt, tengeri októberre—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—júniusra 4.56—4.57 frt, zab őszre 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 9.55—9.96 frt, káposzta-repcze szeptemberre 9.50—9.55 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 11.15—11.20 frt.

Sertés-üzlet.

Köbánya, nov. 5. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép 54—55 kr.; Fialat könnyű 00—00 kr.; Szerbiai nehéz 53—54 kr.; közép 53—54 kr.; könnyű 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. november 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.75
Magyar koronajárdék	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	123.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	160.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	143.—
Osztrák járadék papírban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	100.25
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	151.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1040.—
Magyar hitelbank részevény	468.50
Osztrák hitelintézet részevény	386.75
Osztrák-magyar államvasuti részevény	381.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	956.—
Német birodalmi márka	58.90
London vista	120.55
Paris vista	47.85
20 márkás arany	11.78

Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat.2757
1895 k. t. i. szám.**MEGHIVÓ.**

A »Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat« által **f. évi november hó 23-án délelőtt 10 órakor** Nagyváradon, a társulat hivatalos helyiségében tartandó

közgyűlésre

az érdekeltségi tag urakat van szerencsém tisztelettel meghívni.

TÁRGYAK:

1. A nagyméltóságú földművelésügyi miniszter ur 71860/V.—2. számú rendelete, melyben az egyes osztályok végleges szétválását ez év végéig befejezni kívánja s a jövő évi költségvetés felterjesztésére december 1-ig haladékat ad.
2. Ugyanannak 42618/V.—2. számú rendeletében érintett töltésemelési tervzet jóváhagyása és felterjesztése iránti intézkedés.
3. A fűzesgyarmat-déaványa-szeghalmi belvizek levezetésére nézve, a jelenlegi közös társulat közgyűlése által elrendelt tervzet bemutatása.
4. A jövő évi munkaprogramm és
5. a jövő évi költségvetés megállapítása.
6. A tiszavölgyi társulat közgyűlésére megbízottak küldése.

Nagyvárad, 1895. november 2.

Gr. Kornis Károly s. k.,
társulati elnök.

(292) 1—1

Élőfák eladása.

Átültetésre alkalmas 50 drb 5—6 éves, magas törzsű, jól iskolázott dús gyökérzetű

DIÓFA,

50 drb 5—6 éves, magas törzsű, farsorképzésre való, szép koronával bíró

vadgesztenyefa

egyenként vagy együttesen olcsó áron eladó a Hidegser-utca mentén fekvő **Bartók Jakab** szőlőjében.

Ugyanott mérsékelt áron eladó körülbelül **100 m. m. étetésre való egészséges burgundi répa.**

Értekezhetni a tulajdonos irodájában, Kossuth Lajos-utca, 6. sz. a.

(286) 3—3

2757
1895 sz.**Pályázati hirdetmény.**

A »Berettyó-körösi vízszabályozó és ármentesítő társulat«, három külön társulattá való alakulásából kifolyólag, »Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat«-nál Nagyvárad székhellyel rendszerezített következő tisztviselői állások ugymint:

az igazgatói, főmérnöki, szakaszmérnöki, pénztárnoki, ellenőri, irodatiszti s írónoki állások betöltésére ezennel pályázat hirdettetik oly kikötéssel, hogy az ide vonatkozó kérvények az eddigi gyakorlatok, illetve az 1884-ik évi XIV.

t. cz. által megkívánt képesítést igazoló mellékletekkel együtt **folyó év november hó 18-ig** bezárólag Kovács Béla társ. alelnök úrhoz (Nagyvárad, Kőfaragó utca) küldendők be.

Az állásokkal járó jogok és köteleseégekről az ide vonatkozó szabályzatok adnak felvilágosítást, melyek a Berettyó-körösi társulat hivatalos helyiségében, Nagyváradon megtekinthetők — mivel azonban ezen szabályzatok a felső jóváhagyást ez ideig még nem nyerték ki, a kérvényekben világosan ki kell jelenteni, hogy az illető egyén aláveti magát mindazon módosításoknak, melyek felsőbb rendeletről kifolyólag esetlegesen ezen szabályzatokat még érinthetik.

Az állások legkésőbb jövő év január hó 1-ével elfoglalandók. Pénztárnoknak megválasztása esetén 2 évi, ellenőrnek egy évi fizetésével egyenlő összeget kell biztosítani gyanánt letennie.

Az állások díjazásai:

Igazgatóé 1800 frt fizetés, 400 frt lakbér, 600 frt úti átalány. Főmérnöké ugyanannyi, s mindkettőnél 200 frt ötöd-éves korpótlék.

Szakaszmérnöki fizetés: 1200 frt, 300 frt lakbér, 500 frt úti átalány, 5 évenként 100 frt korpótlék.

Pénztárnok és ellenőr fizetése 1000 frt és 200 frt lakbér.

Irodatiszt fizetése 600 frt, lakbér 200 frt.

Írónoki fizetés 500 frt, lakbér 100 frt.

Nagyvárad, 1895 november 2.

Gróf Kornis Károly,
társulati elnök.

(291) 1—1

Uj papirraktár.

Mult évben nyomdánk felállítása alkalmával az építkezés miatt nem rendelkezünk elegendő helyiséggel, így csak kizárólag nyomda-iparral foglalkoztunk; ma azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy ügyfeleinknek **dúsan és izlésesen** felszerelt könyvnyomda mellett

papirraktárt

is berendezhettünk, a hol mindennemű irodai, iskolai és üzleti papiros szükségletét a legolcsóbban

BARMILY MENNYISÉGBEN

beszerezhetik.

Könyvnyomdánkat, mely a legújabb gépekkel és betűkkel van felszerelve, ajánljuk mindenféle munkák gyors és jutányos árban kiállítására.

Kiváló tisztelettel

Szent László-nyomda részvénytársaság

üzletvezetősége

Nagyváradon, Apáca-utca 3. szám.

Vidéki megrendelések a legpontosabban
eszközöltetnek.